

Onderzoek TNO Minder vaak warm eten om energienota te drukken

Hoge gasprijs jaagt energiearmoede op

Ruim een half miljoen Nederlanders kunnen maar net hun energierekening betalen, maar dat is nog niets vergeleken bij de energiearmoede die dreigt als de gasprijs verder stijgt.

Bart van Zoelen
DUURZAAMHEID

Voor zo'n 550.000 Nederlanders, 7 procent van de bevolking, geldt dat ze leven in energiearmoede. Ze hebben hoge energielasten, een laag inkomen en wonen meestal in een huis dat slecht geïsoleerd is, concludeert TNO in een vandaag verschenen rapport. Gevolg is dat ze 13 tot 20 procent van hun inkomen kwijt zijn aan gas en elektriciteit, terwijl dat gemiddeld ongeveer 5 procent is.

Terwijl Amsterdam na Rotterdam wel de kroon spant als het gaat om het aantal inwoners dat in armoede leeft, komt energiearmoede hier minder vaak voor. "Dat heeft ons ook verrast," zegt TNO-onderzoeker Peter Mulder. Omdat veel Amsterdammers een hoog inkomen hebben en de woningen in veel wijken in goede staat zijn, komt de energiearmoede hier gemiddeld uit op zo'n 5 procent.

Wel duiken delen van Noord, Nieuw-West en Zuidoost in het TNO-onderzoek op tussen de wijken waar de energiearmoede groot is - in een deel van de Bijlmer geldt het zelfs voor meer dan 13 procent van de huishoudens. Binnen Nederland concentreren de problemen zich in het noorden en het oosten, in de oostelijke delen van Groningen en Drenthe nog het meest.

TNO stelt vast dat mensen die in energiearmoede leven vaker worstelen met lichamelijke en geestelijk gezondheidsklachten door hun slecht geïsoleerde en geventileerde woningen. In nieuwe schattingen komt TNO tot 140.000 huishoudens die veel minder energie gebruiken dan gezien de hoogte van hun inkomen en de isolatie van hun huis te verwachten was. Hier zetten de bewoners mogelijk de kachel lager dan goed voor ze is of ze koken geen warme maaltijd omdat ze willen besparen op de gasrekening.

Honderden euro's meer

De gasprijs is de laatste maanden omhooggeschoten, waardoor huishoudens vanaf volgend jaar waarschijnlijk honderden euro's meer kwijt zijn aan verwarming. TNO heeft dit niet meegenomen in het onderzoek en gaat uit van cijfers uit 2019. Wel houdt TNO het goed voor mogelijk dat de energiearmoede snel oploopt. Mulder: "We zien een serieus risico dat nieuwe groepen in de problemen komen."

TNO becijfert dat bijna de helft van alle Nederlanders, 48 procent, in een slecht of matig geïsoleerd huis woont en daar zelf niks aan kan doen. Huurders zijn voor verduurzaming afhankelijk van hun huisbaas, of ze hebben een huis dat slecht geïsoleerd is, maar geen geld om daarin te investeren. Voorraanog heeft een groot deel geen problemen met het betalen van de energierekening, maar voor een deel dreigt dit alsnog als de gasprijs snel stijgt, waarschuwt Mulder.

'We vrezen dat ze in de kou gaan zitten. Veel mensen kunnen de rekening nu al niet betalen'

Die vrees wordt herkend in Amsterdam, bijvoorbeeld door Jungle Amsterdam, een organisatie die in Oost bewoners helpt om hun huis energiezuiniger te maken door snelle aanpassingen zoals het dichtens van kieren en ledlampen. Een kleine prijsstijging is hier al genoeg om veel buurtbewoners in de problemen te brengen, verwacht Jungledirecteur Janneke Jansen op de Haar. "Of dat ze in de kou gaan zitten. Veel mensen kunnen de rekeningen nu al niet betalen."

Grote hap uit inkomen

"Ik ben al meer dan de helft van wat ik krijg kwijt aan de vaste lasten," zegt een bewoner van de Dapperbuurt die anoniem wil blijven omdat ze niet met haar geldproblemen te koop wil lopen. Ze is 64 en komt vanwege haar leeftijd niet meer aan de bak. Van haar bijstandsuitkering gaat zo'n 10 procent naar energie, 80 euro per maand. "Terwijl ik heel zuinig ben."

Zo gaat ze maar eens in de drie dagen onder de douche om te besparen op warm water. In de winter houdt ze de ramen afgedekt en een kier onder aan de balkondeur dicht ze met handdoeken. Ze vrees dat de stijgende gasprijs een nog grotere hap uit haar inkomen gaat nemen. "Ik vrees dat ik straks op 25 procent uitkom."

140.000

→ TNO schat dat tot 140.000 huishoudens veel minder energie gebruiken dan gezien de hoogte van hun inkomen en de isolatie van hun huis te verwachten was.